

SZKOLNY PROGRAMM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY

ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH NR 3
IM. JANA PAWŁA II
W TOMASZOWIE MAZOWIECKIM

ROK SZKOLNY 2020/2021

I. WPROWADZENIE

Działając na podstawie przepisów wynikających z **Ustawy – Prawo Oświatowe (Dz. U.poz.59, art.26), Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 09 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno - pedagogicznej** , szkoła opracowuje i realizuje program wychowawczo – profilaktyczny obejmujący:

treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów,

- treści i działania o charakterze profilaktycznym dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb i problemów występujących w danej społeczności szkolnej, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Szkolny Program Wychowawczo - Profilaktyczny jest dokumentem, który określa zadania, jakie podejmuje szkoła, by wspierać młodzież w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu (pomoc psychologiczno – pedagogiczna). Działania te mają na celu ograniczanie czynników, które blokują prawidłowy rozwój i zaburzają zdrowy styl życia. Są przygotowane w oparciu o diagnozę potrzeb i problemów, dostosowane do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych.

Wszyscy uczniowie szkoły podlegają działaniom mającym na celu rozpoznawanie i zaspokajanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, indywidualnych możliwości psychofizycznych i czynników środowiskowych wpływających na jego funkcjonowanie w szkole i środowisku. Specjalną opieką zostaną objęci uczniowie wymagający dodatkowych działań wynikających w szczególności z:

- z niepełnosprawności,
- z niedostosowania społecznego,
- z zagrożenia niedostosowaniem społecznym,
- ze szczególnych uzdolnień,
- ze specyficznych trudności w uczeniu się,
- z zaburzeń komunikacji językowej,
- z choroby przewlekłej,
- z sytuacji kryzysowych i traumatycznych,
- z niepowodzeń edukacyjnych,
- z zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i rodziny
- z trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi, zmianą środowiska

Opracowany Szkolny Program Wychowawczo – Profilaktyczny kładzie nacisk na:

- kształtowanie wspierającego środowiska szkolnego
- rozwijanie kompetencji wychowawczych i profilaktycznych nauczycieli i rodziców
- przebudowę relacji interpersonalnych w szkole
- ograniczenie środków restrykcyjnych na rzecz rozwijania u uczniów umiejętności rozwiązywania sytuacji konfliktowych
- przeciwdziałanie agresji i przemocy, cyberprzemocy, uzależnieniom
- kształtowanie postaw akceptujących różnorodność
- objęcie specjalistyczną pomocą uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych i rozwojowych
- tworzenie warunków dla otwartego dialogu i skutecznej współpracy kadry pedagogicznej z uczniami i ich rodzicami
- działania rozwijające profilaktykę pozytywną i uniwersalną

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW WYCHOWAWCZYCH

Podstawą wszelkich działań zawartych w programie jest diagnoza dokonywana cyklicznie, na podstawie której dokonuje się oceny czynników ryzyka i czynników chroniących . Opiera się ona na podstawie:

- raportów z ewaluacji różnych obszarów życia szkolnego
- analizy ankiet i kwestionariuszy badających różną problematykę
- analizy ewaluacji przeprowadzanych programów profilaktycznych
- analizy frekwencji oraz sytuacji problemowych
- wniosków z obserwacji wychowawców, nauczycieli i innych pracowników szkoły
- dokumentacji pedagoga szkolnego i wychowawców bursy

CZYNNIKI RYZYKA

Przez **czynniki ryzyka** należy rozumieć indywidualne cechy i zachowania uczniów, cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, które wiążą się z wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia zachowań ryzykownych stanowiących zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, zdrowia, bezpieczeństwa lub funkcjonowania społecznego.

Z DOKONANYCH ANALIZ WYNIKA, ŻE NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCYMI CZYNNIKAMI RYZYKA W SZKOLE SĄ:

- niepowodzenia szkolne, brak motywacji do nauki,
- duża absencja i zjawisko wagarów,
- przemoc rówieśnicza, zjawisko agresji,
- wulgaryzacja języka
- odrzucenie przez rówieśników,
- słaba więź ze szkołą,
- kontakt z substancjami chemicznymi (alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy, leki)
- destrukcyjna grupa rówieśnicza,
- brak wsparcia i słabe zainteresowanie ze strony rodziców,
- niedostateczne umiejętności oceny predyspozycji zawodowych do aktualnych potrzeb rynku pracy, pracodawców (z uwzględnieniem praktyk i staży uczniów i absolwentów),

CZYNNIKI CHRONIĄCE

Przez **czynniki chroniące** należy rozumieć indywidualne cechy i zachowania uczniów, cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, których występowanie wzmacnia ogólny potencjał zdrowotny ucznia i zwiększa jego odporność na działanie czynników ryzyka.

W SZKOLE NAJWIEKSZY NACISK KŁAŚĆ BĘDZIEMY NA ROZWIJANIE TAKICH CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH JAK:

- pozytywny klimat szkoły,
- zainteresowanie nauką,
- prospołecznie nastawiona grupa,
- wymaganie od ucznia odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy,
- zwracanie uwagi na kulturę osobistą
- okazje do przeżywania sukcesów i rozpoznawania własnych osiągnięć,
- poszanowanie prawa, norm, wartości i autorytetów społecznych i moralnych,
- monitorowanie przez rodziców czasu spędzanego przez dziecko,
- silna więź emocjonalna z rodzicami,
- regularne praktyki religijne.

III. PLANOWANE DZIAŁANIA WYCHOWAWCZE, EDUKACYJNE, INFORMACYJNE, PROFILAKTYCZNE

DZIAŁANIA WYCHOWAWCZE

1. Działalność wychowawcza w szkole obejmowała będzie realizację zadań z zakresu wspomaganie ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:
 - **fizycznej** – ukierunkowanej na zdobycie przez niego wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych,
 - **psychicznej** – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmacnianiu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności,
 - **społecznej** – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych,
 - **aksjologicznej** – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Powyższe działania realizowane będą poprzez:

- współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia,
- kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu,
- wzmacnianie wśród uczniów więzi ze szkołą lub placówką oraz społecznością lokalną,
- kształtowanie postaw patriotycznych, poszanowania tradycji,
- kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami,
- kształtowanie postaw tolerancji wobec różnorodności kulturowej,
- doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów,
- wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów,
- rozwijanie i wspieranie wolontariatu,
- doradztwo zawodowe i wspieranie w planowaniu ścieżki kariery zawodowej

DZIAŁANIA EDUKACYJNE

1. Działalność edukacyjna w szkole obejmowała będzie realizację zadań polegających na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia oraz kompetencji psychospołecznych.

Powyższe działania realizowane będą poprzez:

- poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji, a także suplementów diety i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach,
- rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów;
- kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji, komunikacji interpersonalnej, motywacji, zarządzaniem czasem wolnym, pracy z wartościami,
- kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu stylowi życia, kształtowanie postaw asertywnych u uczniów i rodziców,
- prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej,
- doskonalenie kompetencji nauczycieli, wychowawców i rodziców w zakresie profilaktyki używania środków i substancji psychoaktywnych,
- kształtowanie u nauczycieli umiejętności pracy z grupą, rozpoznawania i wzmacniania ich mocnych stron,
- poszerzenie wiedzy nauczycieli, wychowawców i rodziców w zakresie radzenia sobie w sytuacji zagrożenia np. wtargnięcie na teren szkoły obcych osób, ataku terrorystycznego.

DZIAŁANIA INFORMACYJNE

1. Działalność informacyjna w obejmowała będzie realizację zadań polegających na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków i substancji psychoaktywnych, a skierowana będzie do uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły.

Powyższe działania realizowane będą poprzez:

- dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych

i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków i substancji psychoaktywnych,

- dostarczenie wiedzy o formach funkcjonującej w szkole pomocy psychologiczno – pedagogicznej niezbędnej do rozpoznawania i zaspakajania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych,
- udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków i substancji psychoaktywnych,
- przekazanie informacji uczniom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- informowanie uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkoły z policją w sytuacjach zagrożenia demoralizacją.

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

1. Działalność profilaktyczna w szkole obejmowała będzie realizację zadań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.
2. Zadania te dotyczyć będą:
 - w przypadku profilaktyki uniwersalnej – wspierania uczniów w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowania działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych ,
 - w przypadku profilaktyki selektywnej – wspierania uczniów , którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych,
 - w przypadku profilaktyki wskazującej – wspierania uczniów , u których rozpoznano wczesne objawy używania środków i substancji psychoaktywnych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia, lub choroby wymagające leczenia.

Powyzsze dzialania realizowane beda poprzez:

- realizowanie wśród uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów programów i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych,
- przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia , w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej,
- kształtowanie i wzmacnianie norm i czynników chroniących przeciw używaniu środków i substancji psychoaktywnych oraz podejmowaniu innych zachowań ryzykownych,
- doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów zachowań ryzykownych.

- włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków i substancji psychoaktywnych.

FORMY DZIAŁALNOŚCI WYCHOWAWCZEJ, EDUKACYJNEJ, INFORMACYJNEJ I PROFILAKTYCZNEJ

1. Działalność wychowawcza, edukacyjna, informacyjna i profilaktyczna adresowana do uczniów, będzie realizowana w ramach:
 - zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego i zajęć praktycznych,
 - dodatkowych zajęć edukacyjnych(zajęcia rozwijające uzdolnienia, zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze, zajęcia rewalidacyjne, zajęcia wyrównawcze, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, porady, konsultacje, warsztaty),
 - innych zajęć i czynności wynikających z zadań statutowych szkoły, w tym zajęć opiekuńczych i wychowawczych uwzględniających potrzeby i zainteresowania uczniów (konkursy, olimpiady, programy profilaktyczne, wolontariat, samorząd szkolny),
 - planu uroczystości i imprez szkolnych (np. Dzień Edukacji Narodowej, Przyrzeczenie klas pierwszych, Narodowe Święto Niepodległości, Święto Patrona Szkoły, Spotkania Wigilijne, Studniówka, Bal Karnawałowy, Walentynki, Dzień Kobiet, Dni Otwarte Szkoły, Święto Konstytucji 3 Maja itp.),
 - zajęć z wychowawcą.
2. Działalność, o której mowa może odbywać się także w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
3. Działalność realizowana w ramach zajęć, może odbywać się indywidualnie, w oddziale, z udziałem całej społeczności szkolnej lub w trakcie bieżącej pracy z uczniem.
4. Działalność może odbywać się w różnych formach uwzględniających wykorzystanie aktywnych metod pracy.
5. Realizację form wymienionych w pkt. 1, mogą wspierać specjaliści(terapeuci, logopedzi) oraz przedstawiciele Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Placówek Doskonalenia Nauczycieli, Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych, Organizacji Pozarządowych, Komendy Powiatowej Policji, pracodawców.
6. Osobami realizującymi różnego rodzaju pomoc psychologiczno - pedagogiczną w szkole są: nauczyciele, wychowawcy, pedagog szkolny i doradca zawodowy.
7. Do zadań **pedagoga w szkole** należy:
 - Prowadzenie badań i działań diagnostycznych, w tym diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, a także wspieranie mocnych stron ucznia,
 - Diagnozowanie sytuacji wychowawczych w szkole w celu rozwiązywania problemów i wspierania rozwoju uczniów,
 - Udzielanie pomocy psychologiczno –pedagogicznej w formach odpowiednich do rozpoznania,
 - Podejmowanie zadań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów uczniów,

- Minimalizowanie skutków zaburzeń rozwojowych, zapobieganie zaburzeniom zachowania oraz inicjowanie i organizowanie różnych form pomocy psychologiczno – pedagogicznej w szkole i poza nią,
- Wspieranie nauczycieli i wychowawców oraz rodziców w rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych uczniów,
- Inicjowanie i prowadzenie działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach trudnych,
- Działanie na rzecz organizowania opieki i pomocy materialnej uczniom w trudnej sytuacji życiowej.

8. Do zadań **doradcy zawodowego** w szkole należy:

- Diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej,
- Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia,
- Prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu z uwzględnieniem rozpoznanych mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień
- Koordynowanie działalności informacyjno – doradczej prowadzonej przez szkołę,
- Współpraca z nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu,
- Wspieranie nauczycieli , wychowawców, rodziców, specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno- pedagogicznej.

INNE INSTYTUCJE WSPOMAGAJĄCE:

- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tomaszowie Maz.
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Maz., Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Tomaszowie Maz.
- Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Piotrkowie Tryb.
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej ds. Rodziny i Nieletnich Sądu Rejonowego w Tomaszowie Maz.
- Powiatowy Urząd Pracy w Tomaszowie Maz.
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Maz.
- Państwowa Inspekcja Pracy w Łodzi
- Organizacje Pozarządowe: Fundacja „ Aby nikt nie zginął” Łódź, Fundacja „ Arka Nadziei” Tomaszów Maz. , Stowarzyszenie Abstynenckie „ALA” i „AZYL”

IV. CELE I ZAŁOŻENIA SZKOLNEGO PROGRAMU WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNEGO

CEL GŁÓWNY:

Zwiększenie skuteczności działań wychowawczych (w tym zadań z zakresu pomocy psychologiczno – pedagogicznej) i profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa i tworzenia przyjaznego środowiska w szkole.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- I. Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły.
- II. Zapobieganie problemom i zachowaniom problemowym młodzieży.
- III. Promowanie zdrowego stylu życia wśród młodzieży.
- IV. Doskonalenie kompetencji nauczycieli, wychowawców i rodziców w zakresie diagnozowania i rozwiązywania problemów młodzieży.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR I:

Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły.

Rekomendowane zadania adresowane do:

nauczycieli /wychowawców

- prowadzenie zajęć integrujących w klasach, praca zespołowa,
- upowszechnianie idei akceptacji, różnorodności, odmienności kulturowej, empatii (włączanie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, edukacja włączająca uczniów z niepełnosprawnościami),
- upowszechnianie programów edukacyjnych , promowanie wolontariatu,
- angażowanie uczniów w podejmowanie konstruktywnych decyzji na rzecz klasy i szkoły;
- doskonalenie kompetencji nauczycieli / wychowawców z zakresu : budowania pozytywnych relacji z uczniami i rodzicami,
- udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- bezpieczne funkcjonowanie w szkole uczniów oraz prowadzenie edukacji w tym zakresie,

rodziców/opiekunów

- doskonalenie kompetencji wychowawczych,
- włączanie rodziców w życie szkoły (udział w ważnych wydarzeniach, przy realizacji projektów itp.)

CEL SZCZEGÓŁOWY NR II:

Zapobieganie problemom i zachowaniom problemowym młodzieży.

W jego realizacji chcemy skupić się na:

- 1) Profilaktyce agresji i przemocy, w tym cyberprzemocy.
- 2) Przeciwdziałaniu używaniu substancji psychoaktywnych przez uczniów oraz profilaktyce uzależnienia od gier komputerowych, Internetu, hazardu.
- 3) Kształtowaniu umiejętności uczniów w zakresie prawidłowego funkcjonowania w środowisku cyfrowym, w szczególności w środowisku tzw. nowych mediów.
- 4) Rozwiązywaniu kryzysów rozwojowych i życiowych m.in. związanych z zaniedbywaniem dzieci, a także przemocą i uzależnieniami w rodzinie.

Ad.1. Profilaktyka agresji i przemocy, w tym cyberprzemocy.

Rekomendowane zadania adresowane do :

uczniów

- edukacja prawna uczniów, konsekwencje stosowania różnych form przemocy,
- programy profilaktyczne: rozwiązywanie konfliktów, mediacje, negocjacje, w tym programy rówieśnicze (koleżeńska pomoc w nauce, rówieśniczy doradca, mediatorzy), programy profilaktyki wskazującej dla uczniów z utrwalonymi zachowaniami agresywnymi;

nauczycieli/wychowawców/rodziców/opiekunów

- podnoszenie wiedzy, umiejętności dotyczących podejmowania właściwych/konstruktywnych zachowań w sytuacjach agresji, przemocy, aby nie utrwaląc zachowań nieakceptowanych,
- indywidualne rozmowy, konsultacje,
- edukacja prawna.

Ad. 2. Przeciwdziałanie używaniu substancji psychoaktywnych przez uczniów oraz profilaktyka uzależnienia od gier komputerowych, internetu, hazardu.

Rekomendowane zadania adresowane do:

pracowników szkoły

- monitorowanie rozpowszechnienia używania substancji psychoaktywnych,
- wdrażanie rekomendowanych programów profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, wskazującej, selektywnej),
- udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- opracowanie procedur postępowania w sytuacjach związanych z substancjami psychoaktywnymi,
- współpraca z Urzędem Miasta, Starostwem Powiatowym oraz z instytucjami organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w sprawie realizacji zadań z zakresu i profilaktyki uzależnień

uczniów

- udział w realizacji programów profilaktycznych,
- udział w realizacji edukacji zdrowotnej, edukacji prawnej, zajęciach pozalekcyjnych o charakterze profilaktycznym.;

nauczyciele/wychowawcy/rodzice/opiekunowie:

- podnoszenie wiedzy, umiejętności dotyczących realizacji rekomendowanych programów z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, ratingu gier komputerowych,
- przygotowanie do wdrażania interwencji, współpracy z rodzicami i instytucjami, które świadczą specjalistyczną pomoc.

Ad.3. Kształtowanie umiejętności uczniów w zakresie prawidłowego funkcjonowania w środowisku cyfrowym, w szczególności w środowisku tzw. nowych mediów.

Rekomendowane zadania adresowane do:

pracowników szkoły

- upowszechnianie materiałów edukacyjnych na temat bezpiecznego korzystania z nowych mediów,
- zapewnienie dostępu do Internetu,
- realizacja programów profilaktycznych dotyczących zagrożeń przestrzeni medialnej oraz sposobów reagowania w sytuacjach zagrożenia,
- rozpowszechnianie informacji o punktach konsultacyjnych i liniach pomocowych dla uczniów i ich opiekunów, w których można zgłaszać przypadki niebezpiecznych zdarzeń w Internecie.
- poszerzenie współpracy z instytucjami i podmiotami, które mogą wspierać działania szkoły na rzecz prawidłowego funkcjonowania uczniów w środowisku cyfrowym;

uczniów

- edukacja prawna, programy, warsztaty profilaktyczne, materiały informacyjno-edukacyjne dotyczące zagrożeń przestrzeni medialnej oraz sposobów reagowania w sytuacjach zagrożenia;

nauczycieli/wychowawców/rodziców/opiekunów

- opracowanie i upowszechnianie materiałów metodycznych dla nauczycieli / wychowawców dotyczących bezpiecznego korzystania przez uczniów z nowych mediów,
- współpraca z rodzicami uczniów w zakresie bezpiecznego korzystania z nowych mediów przez ich dzieci,
- opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjnych dla rodziców dotyczących bezpiecznego korzystania z nowych mediów przez ich dzieci.

Ad.4. Rozwiązywanie kryzysów rozwojowych i życiowych m.in. związanych z zaniedbywaniem dzieci, a także przemocą i uzależnieniami w rodzinie.

Rekomendowane zadania adresowane do:

uczniów

- udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej, działania informacyjno – edukacyjne;

nauczycieli/wychowawców/rodziców/opiekunów

- doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie udzielania pomocy uczniom z problemami rozwojowymi i życiowymi,
- doskonalenie kompetencji pracowników szkoły w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, stosowania procedury „Niebieska Karta”,
- współpraca z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołem Interdyscyplinarnym przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej,
- uwzględnienie tematyki przemocy w rodzinie i uzależnień na zebraniach, godzinach dydaktycznych.
- monitorowanie sytuacji uczniów, związanej z wyjazdem rodziców/ opiekunów za granicę w celach zarobkowych, udzielnie im różnych form wsparcia w zakresie rozwoju emocjonalnego, poznawczego i społecznego,
- tworzenie sieci wsparcia dla uczniów przeżywających kryzysy rozwojowe i życiowe;

CEL SZCZEGÓŁOWY NR III:

Promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży, m.in. przez:

- 1) Kształtowanie prawidłowych nawyków dbania o zdrowie własne i innych osób, kreowanie zdrowego środowiska.
- 2) Tworzenie i realizowanie całościowej polityki w zakresie zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej w szkole.
- 3) Tworzenie warunków do prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego uczniów.

Rekomendowane zadania adresowane do:

uczniów

- aktywny udział w edukacji zdrowotnej, zajęciach wychowania fizycznego, programach profilaktycznych, zajęciach edukacyjnych, imprezach okolicznościowych, wycieczkach tematycznych;

nauczycieli/wychowawców/rodziców/opiekunów

- podnoszenie kompetencji nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły w zakresie realizacji edukacji zdrowotnej i kształtowania zdrowego stylu życia,

- opracowanie i upowszechnianie materiałów z zakresu edukacji zdrowotnej, ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki uzależnień i aktywności fizycznej, skierowanych do nauczycieli i rodziców.
- upowszechnianie i realizacja programów służących promocji zdrowego stylu życia; zdrowego żywienia i aktywności fizycznej; edukacji dla bezpieczeństwa, kreowanie w szkole całościowej polityki dot. zdrowia
- monitorowanie i kształtowanie postaw prozdrowotnych w społeczności szkolnej

MODEL ABSOLWENTA:

Absolwent Zespołu Szkół Ponadpodstawowych nr 3 im. Jana Pawła II odznacza się:

- Dojrzałością intelektualną, emocjonalną, moralną i społeczną.
- Otwartością na świat i drugiego człowieka.
- Poczuciem własnej wartości oraz świadomością potrzeby ustawicznego poszerzania swojej wiedzy i doskonalenia umiejętności.
- Aktywnością i twórczym stosunkiem do życia.
- Odpowiedzialnością za czyny i słowa.
- Odwagą cywilną.
- Pracowitością, rzetelnością i uczciwością.
- Kulturą osobistą.
- Tolerancją.
- Znajomością historii i dziedzictwa kulturowego swego narodu, kontynentu, świata.

Posiada umiejętności i kompetencje:

- Zna język ojczysty, potrafi poprawnie wyrażać swoje myśli.
- Zna techniki komunikowania się i potrafi je stosować w praktycznym działaniu.
- Umie bronić własnego zdania i uzasadniać swoje poglądy.
- Umie nawiązywać kontakty interpersonalne oraz integrować się ze społecznością.
- Potrafi zorganizować pracę własną oraz zespołową w oparciu o znajomość najnowszych technik i narzędzi pracy.
- Zna swoje mocne i słabe strony i na tej podstawie dokonywać trafnych wyborów życiowych.
- Umie znaleźć pole dla własnej samorealizacji.
- Potrafi wyszukiwać efektywne techniki uczenia się oraz wykorzystywać je w praktyce.
- Potrafi samodzielnie organizować proces własnego uczenia się i brać odpowiedzialność za jego efekty.
- Umie logicznie myśleć i wyciągać wnioski.
- Potrafi korzystać z różnych źródeł wiedzy i informacji, dokonywać ich oceny i weryfikacji.

- Potrafi perspektywicznie zaplanować swoją przyszłość i karierę zawodową zgodnie ze swoimi zainteresowaniami, umiejętnościami i potrzebami rynku.
- Posiada umiejętność aktywnego poszukiwania pracy.
- Aktywnie uczestniczy w życiu środowiska lokalnego i kraju.

V PROCEDURY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI ORAZ METODY WSPÓŁPRACY SZKÓŁ Z POLICJĄ W SYTUACJACH ZAGROŻENIA MŁODZIEŻY PRZESTĘPCZOŚCIĄ I DEMORALIZACJĄ

w szczególności narkomanią, alkoholizmem i prostytutką.

Procedury mają na celu zwiększenie świadomości prawnej pracowników szkoły oraz rodziców w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa i porządku w szkole, a także mają pomóc w działaniach podejmowanych na rzecz przeciwdziałania niedostosowaniu społecznemu małoletnich.

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o jego DEMORALIZACJI – np. systematycznie uchyla się od wypełniania obowiązku szkolnego, narusza zasady współżycia społecznego, uprawia włóczęgostwo, przynależy do grupy przestępczej lub popełnia czyny zabronione, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. Podobnie, szkoła powiadamia Sąd lub Policję, jeżeli wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
6. Jeżeli zachowania świadczące o demoralizacji przejawia uczeń który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno jak wyżej.

7. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, szkoła jako instytucja jest obowiązana niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.

Artykuły z „Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich” odnoszące się do omówionych powyżej zagadnień:

- Art. 4 §1

„Każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, w szczególności naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych ma społeczny obowiązek odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym rodziców lub opiekuna nieletniego, szkoły, Sądu Rodzinnego, Policji lub innego właściwego organu”.

- Art. 4 §2

„Każdy, kto dowiedziawszy się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym Sąd Rodzinny lub Policję”.

- Art. 4 §3

„Instytucje państwowe i organizacje społeczne, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym Sąd Rodzinny lub Policję oraz przedsięwziąć czynności nie cierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu”.

Kolejnym przejawem demoralizacji wśród uczniów jest SPOŻYWANIE ALKOHOLU LUB ZAŻYWANIE NARKOTYKÓW. W przypadku podejrzenia, że uczeń na terenie szkoły znajduje się pod wpływem środków odurzających bądź alkoholu, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom Policji - decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.

5. Szkoła zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu - odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości. Policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz Sąd Rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.

6. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to szkoła ma obowiązek powiadomienia o tym Policji (specjalisty ds. nieletnich) lub Sądu Rodzinnego.

7. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

Czynności, jakie powinien wykonać nauczyciel, który ujawnił na terenie szkoły **SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ WYGLĄDEM NARKOTYK:**

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu Policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły i wzywa Policję.
3. Po przyjeździe Policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

Gdy nauczyciel podejrzewa, że konkretny uczeń jest w posiadaniu SUBSTANCJI ODURZAJĄCEJ, algorytm czynności powinien wyglądać następująco:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, szkoła wzywa Policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.

4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki Policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję.

Zgodnie z przepisami „Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii”, w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych,
 - wprowadzanie do obrotu środków odurzających,
 - udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia,
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Sposoby postępowania nauczyciela wobec ucznia – SPRAWCY CZYNU KARALNEGO:

1. Należy niezwłocznie powiadomić dyrektora szkoły.
2. Ustalić okoliczności czynu oraz ewentualnych świadków zdarzenia.
3. W przypadku, gdy sprawca jest znany i przebywa na terenie szkoły, należy przekazać go dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę.
4. Następnym krokiem jest powiadomienie rodziców ucznia.
5. Policję należy powiadomić niezwłocznie w przypadku, gdy sprawa jest poważna (np. rozbój, uszkodzenie ciała itp.) lub w przypadku, gdy nieletni sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest znana.
6. Ostatnią czynnością powinno być zabezpieczenie ewentualnych dowodów lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich Policji.

W przypadku, gdy uczeń jest OFIARĄ CZYNU KARALNEGO, nauczyciel powinien podjąć następujące czynności:

1. Udzielenia pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń,
2. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
3. Powiadomienie rodziców ucznia,
4. Niezwłoczne wezwanie Policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

W zakresie zapobiegania patologiom, szkoła może zwrócić się również do Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Mazowieckim celem podejmowania interwencji w stosunku do zaobserwowanych zachowań szczególnie takich jak: spożywanie alkoholu, handel narkotykami, kradzieże, rozboje, wymuszenia itp. Funkcjonariusze w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły mogą uczestniczyć w spotkaniach, pogadankach oraz w innych formach działań z zakresu profilaktyki, uzgodnionych z dyrekcją szkoły.

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji bądź przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym

na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osobom postronnym do tych przedmiotów i wezwać Policję.

Na terenie szkoły każdy uczeń może zostać wylegitymowany przez Policję!

Legitymowanie ma na celu przede wszystkim :

- identyfikację osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia,
- ustalenie świadków zdarzenia powodującego naruszenie bezpieczeństwa lub porządku publicznego,
- wykonanie polecenia wydanego przez sąd, prokuratora, organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego,
- identyfikację osób wskazanych przez pokrzywdzonych jako sprawców przestępstw lub wykroczeń,
- poszukiwania osób zaginionych lub ukrywających się przed organami ścigania i wymiarem sprawiedliwości

Na terenie szkoły można dokonać również przeszukania w celu:

- znalezienia rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie lub podlegających zajęciu w postępowaniu karnym (art. 219 kpk),
- wykrycia lub zatrzymania oraz przymusowego doprowadzenia osoby podejrzanej.

Dopuszczalne jest również przesłuchanie ucznia na terenie szkoły, przy czym:

- jeżeli uczeń nie ma ukończonych 17 lat a jest podejrzany o popełnienie czynu karalnego przesłuchanie powinno odbywać się w obecności rodziców lub nauczycieli.
- w charakterze świadka można przesłuchać każdego małoletniego, bez względu na wiek i w takiej czynności nie jest konieczny udział rodziców.

Najdrastyczniejszą sytuacją, jaka może spotkać ucznia w szkole jest zatrzymanie przez Policję. Aby jednak ono nastąpiło, musi zaistnieć jedna z wymienionych niżej przesłanek:

- istnieje uzasadnione przypuszczenie, że uczeń popełnił przestępstwo,
- przeciwko uczniowi toczy się postępowanie karne a sąd lub prokurator zarządzili jego przymusowe doprowadzenie (art. 247 kpk),
- uczeń jest świadkiem w procesie karnym a organ prowadzący postępowanie (policja, prokurator, sąd) zarządzi jego przymusowe doprowadzenie (art. 285 §2 kpk),
- zachodzi potrzeba umieszczenia dziecka w Policijnej Izbie Dziecka,
- uczeń stwarza w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego a także dla mienia (art.15 ust.1 pkt.3 Ustawy o Policji),
- - uczeń w stanie nietrzeźwości swoim zachowaniem daje powód do zagrożenia lub znajduje się w okolicznościach zagrażających jego życiu lub zdrowiu innych osób.

Na koniec prezentujemy algorytm postępowania dyrektora szkoły w przypadku, gdy Policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.

1. Funkcjonariusz Policji przedstawia dyrektorowi powód przybycia i okazuje legitymację służbową.
2. Dyrektor ma prawo zapisać dane osobowe policjanta oraz numer jego legitymacji służbowej, w celu sporządzenia własnej dokumentacji.
3. Policjant informuje dyrektora o przyczynie zatrzymania ucznia.
4. Pedagog szkolny sprowadza nieletniego do gabinetu dyrektora, gdzie policjant informuje wymienionego o przyczynach przybycia i czynnościach, jakie zostaną wykonane w związku ze sprawą, np. przesłuchanie, okazanie itp.

Każda, dotycząca uczniów, wizyta policjantów w szkole powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi, lub uzgodniona z innym pracownikiem szkoły.

Z zaistniałego zdarzenia nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami, podjętymi czynnościami.

VI PODSTAWY PRAWNE SZKOLNEGO PROGRAMU WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNEGO

Podstawy prawne Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo Oświatowe (Dz.U. z 2017 r., poz. 59 i 949 z późn. zm.) w zw. z art. 307 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę- Prawo oświatowe (Dz.U.z 2017 r. poz.60 i 949)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno- pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych z póź. zm. z dnia 25 sierpnia 2017 r.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. poz.1113).
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015 poz. 875).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. (Dz.U. poz. 1249) w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty

działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.

- Ustawa z dnia 04 stycznia 2013 r. o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2012, poz.1356).
- Ustawa z dnia 08. kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. (Dz.U.81poz.529).
- Ustawa z dnia 20 lutego 2014 r. Poz. 382 w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawie nieletnich (tj. Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109)
- Wewnętrzne akty prawne.

Zatwierdził :

Data: